

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ अंतर्गत वंचित व दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी राखीव असलेल्या २५% जागांवर प्रवेशित विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्तीसाठी निधी वितरीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: आरटीई-२०१६/प्र.क्र.१०/एस.डी-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक: ०६ जून, २०१६

वाचा -

- १) शालेय शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक आरटीई-२०१६/प्र.क्र.१०/एस.डी.१, दि. १६/०४/२०१६
- २) वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक क्र. अर्थसं-२०१६/प्र.क्र.८९/अर्थसं-३, दि. २०/०४/२०१६

प्रस्तावना-

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील कलम १२(१) (c) नुसार खाजगी विनाअनुदानीत शाळांमध्ये Entry Level ला २५% जागा वंचित व दुर्बल घटकातील मुलांसाठी राखीव ठेवण्याची तरतूद असून या अधिनियमातील कलम १२(२) नुसार २५% प्रवेशित बालकांचे प्राथमिक शिक्षणाच्या शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्याची तरतूद आहे. सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षामध्ये २५% प्रवेशित बालकांच्या प्राथमिक शिक्षण शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी रु. ३९.५७ कोटी इतका खर्च अपेक्षित होता. त्यापैकी सुधारीत अंदाजानुसार रु. १४.७० कोटी इतका निधी तर रु. १० कोटी इतका निधी दि. १६/०४/२०१६ च्या शासन निर्णयाद्वारे लेखानुदान म्हणून वितरीत करण्यात आला होता. त्यामुळे सन २०१५-१६ मध्ये २५% प्रवेशित बालकांच्या शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्तीच्या उर्वरित निधीपैकी रु. १४ कोटी इतका निधी सन २०१६-१७ मधील मंजूर अर्थसंकल्पिय तरतूदीतून वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील कलम १२(१)(c) नुसार खाजगी विनाअनुदानीत शाळांमध्ये वंचित व दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी राखीव असलेल्या २५% जागांवर प्रवेशित विद्यार्थ्यांच्या सन २०१५-१६ वर्षाच्या शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी रु. १४ कोटी (अक्षरी रूपये चौदा कोटी फक्त) इतका निधी शिक्षण संचालक (प्राथ.) यांच्याकडे सुपूर्द करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. याकरिता होणारा खर्च "मागणी क्रमांक: ई-२, २२०२ - सर्वसाधारण शिक्षण- (०१) प्राथमिक शिक्षण, पंचवर्षिक योजनांतर्गत योजना, राज्य योजनांतर्गत योजना, १०३ प्राथमिक शिक्षणासाठी स्थानिक शिक्षण संस्थांना सहाय्य (०१) (१९) २५% विद्यार्थी कोटा प्रवेशांतर्गत शाळांना करावयाची प्रतिपूर्ती (२२०२ H८७५)" या लेखा शीर्षखालील तरतूदीमधून भागविण्यात यावा. यासाठी शिक्षण संचालक (प्राथमिक), पुणे यांना आंहरण व संवितरण

अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. सदरचे अनुदान ज्या प्रयोजनासाठी मंजूर करण्यात आले आहेत त्याच प्रयोजनासाठी खर्च करण्यात यावे.

३. वित्त विभागाच्या दि. २४/०७/२०१५ च्या शासन परिपत्रकानुसार खालील बाबी नमूद करण्यात येत आहेत.

३.१) वित्त विभागाच्या दि. २०/०४/२०१६ च्या शासन परिपत्रकान्वये निधी वितरणाचे अधिकार विभागास आहेत.

३.२) यापूर्वी वितरीत केलेल्या अनुदानापैकी ७५% पेक्षा अधिक खर्च झाला आहे.

३.३) ज्या लेखाशिर्षाखाली अनुदान वितरीत करण्यात येत आहे त्या लेखाशिर्षातर्गत १ वर्षापूर्वीचे संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही.

३.४) दि. २४/०७/२०१५ च्या आदेशातील इतर मुद्दे या आदेशास लागू नाहीत.

३.५) परिपत्रकातील "अ" व "ब" ची पूर्तता होत आहे.

४. सदर खर्च वित्त विभागाच्या संदर्भाधिन दि. २०/०४/२०१६ व दि. २४/०७/२०१५ च्या परिपत्रकातील सूचनानुसार करण्यात यावा. यासाठी शिक्षण संचालक (प्राथ.), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आंहरण व संवितरण अधिकारी तर आयुक्त (शिक्षण) यांना नियंत्रक अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

५. सदरचा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या संदर्भाधिन दि. २०/०४/२०१६ च्या परिपत्रकास अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे. सदर परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील परिच्छेद ७ ते १८ मधील अटींची तसेच परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील अनुक्रमांक ९ मध्ये नमूद अटींची पूर्तता होत आहे. सदर परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील मुद्दा क्र. १,२,३,४,५,६,७ व ८ मधील बाबी आदेशास लागू नाहीत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०६०६१९४८५१७०२१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(बी.आर.माळी)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मंत्री (शालेय शिक्षण व क्रीडा) यांचे खाजगी सचिव
३. मा. प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
५. शिक्षण संचालक (प्राथ.), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

६. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १/२ महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
७. महालेखापाल (लेखा परीक्षा) १/२ महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
८. संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई - ६३
९. सर्व वरिष्ठ लेखा परीक्षक (शिक्षण विभाग)
१०. जिल्हा कोषागार अधिकारी, (पुणे)
११. वित्त विभाग (व्यय-५/अर्थ-८), मंत्रालय, मुंबई
१२. शालेय शिक्षण विभाग (अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई
१३. निवड नस्ती (एस.डी.१).